

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İklim değişikliğinin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerinin bütün boyutlarıyla ortaya konulması; büyüme, üretim, istihdam, gelir dağılımı ve kamu maliyesi üzerinde yaratacağı sonuçların net biçimde tespit edilmesi; oluşabilecek ekonomik daralma, gelir kaybı ve yapısal kırılganlıklara karşı gerekli politika önlemlerinin belirlenmesi ve kamu yararının korunmasına yönelik adımların atılması amacıyla, Anayasanın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince ekte sunulan gerekçe çerçevesinde Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Bern YAZGAN
Edirne

Ayşin BAKÇI
Bartın

A. Tuncay ÖZKAN
İzmir mv.

Cevdet AKAY
Karabük Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

Ay. Ayşe Çeşer
Antalya mv.

Cemal ENGİNSURT
İstanbul

A. Sibel Yarıkoçeroglu

Adnan BECEL
Ankara mv.

Ümit Öztale
İzmir mv.

Kadim Dümenaz
Tokat mv

Mehmet Tahtasız

Gorum

Aykut Kaya
Antalya mv

Mehmet KANAL
Kocaeli

Aslan GÖRÜŞ
Konya mv.

Şenlik Geçmiş
Giresun MV

GEREKÇE

Son yıllarda ortaya konulan bilimsel çalışmalar, iklim değişikliğinin artık yalnızca bir çevre sorunu olmadığını; doğrudan ekonomik büyümeyi, üretim kapasitesini ve toplumların refahını tehdit eden küresel bir kriz hâline geldiğini açıkça ortaya koymaktadır. Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment tarafından yayımlanan kapsamlı çalışmada, gerekli önlemler alınmadığı takdirde 2050 yılına kadar dünya genelinde kişi başına gelirden yüzde 3 ila yüzde 15 arasında kayıp yaşanabileceği ortaya konulmuştur. Aynı çalışmada, küresel sıcaklıkların sanayi öncesi seviyelerin 2,2 ila 2,8°C üzerine çıkabileceği "olası en kötü senaryo"ya dikkat çekilmekte; bu durumun ekonomik etkilerinin kaçınılmaz olarak derinleşeceği vurgulanmaktadır. Bu tablo, iklim krizinin yalnızca doğayı değil, doğrudan ekonomileri küçülten, refahı aşındıran ve gelir kaybını kalıcı hâle getiren bir yıkım sürecine dönüştüğünü göstermektedir.

İklim değişikliğinin yol açtığı kuraklık, aşırı hava olayları ve tarımsal üretimdeki gerileme; üretim zincirlerini kırmakta, maliyetleri artırmakta ve ekonomik faaliyetleri doğrudan daraltmaktadır. Sıcak hava dalgaları, kuraklık, sel ve deniz seviyesindeki yükseliş; artık yalnızca çevresel sonuçlar doğurmamakta, aynı zamanda maaşları, şirket bilançolarını ve kamu bütçelerini doğrudan etkilemektedir. Özellikle tarım, balıkçılık ve turizm gibi doğaya bağımlı sektörlerde yaşanacak kayıpların, ekonomik büyüme üzerinde ciddi bir baskı oluşturacağı açıkça görülmektedir. Bu gelişmeler büyümeyi aşağı çekerken işsizliği artırmakta, enflasyonu beslemekte ve geniş kesimler için yaşam maliyetini katlanılmaz hâle getirmektedir. Artan afetlerin kamu bütçesine yüklediği maliyet ise mali dengeleri sarsarak ekonomideki kırılma eğilimi daha da derinleştirmektedir.

Türkiye açısından bu riskler çok daha ağır sonuçlar doğurma potansiyeline sahiptir. Tarımsal üretimde yaşanacak daralma gıda fiyatları üzerinden enflasyonu tetikleyecek; enerji maliyetlerindeki artış cari açığı büyütecek; su kaynaklarındaki azalma ise üretimden kent yaşamına kadar geniş bir alanda ekonomik daralmayı hızlandıracaktır. Bu süreç, yalnızca çevresel bir tehdit değil; doğrudan büyümeyi baskılayan, gelirleri eriten ve refahı geriye götüren bir ekonomik yıkım riski anlamına gelmektedir.

Bugün gelinen noktada temel soru açıktır: Türkiye ekonomisi bu sürece ne kadar hazırlıklıdır? İklim değişikliğinin kişi başına gelirden yaratacağı kayıp ne olacaktır? Hangi sektörler bu süreçten en fazla etkilenecek, hangi toplumsal kesimler daha ağır bir bedel ödeyecektir? Mevcut ekonomi politikaları bu büyüklükte bir tehdidi karşılayabilecek kapasiteye sahip midir?

İklim değişikliğinin ekonomik etkilerinin bütün yönleriyle ortaya konulmaması hâlinde, karşı karşıya kalınacak tablo yalnızca çevresel bir kriz değil; derinleşen bir ekonomik daralma, artan işsizlik ve kalıcı refah kaybı olacaktır. Bu nedenle, iklim krizinin ekonomi üzerindeki etkilerinin görmezden gelinmesi değil, tüm boyutlarıyla ortaya konulması ve gerekli tedbirlerin acilen belirlenmesi zorunludur.

Bu çerçevede, iklim değişikliğinin Türkiye ekonomisi üzerindeki etkilerinin; büyüme, üretim, istihdam, gelir dağılımı ve kamu maliyesi açısından doğuracağı sonuçların tüm yönleriyle araştırılması; ortaya çıkabilecek ekonomik yıkım risklerinin tespit edilerek gerekli politik önlemlerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

